

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Test 9

1. Bu testte 12 soru vardır.
2. Cevaplarınızı, cevap kâğıdına işaretleyiniz.

1. Sanat, insan için bir arama, sorgulama biçimidir. Yüzyıllardan beri değişerek, gelişerek varlığını sürdüren sanat, bazen sese bazen harekete bazen de sadece görüntüye dayanır. Sese dayanan sanatlara fonetik, harekete dayanan sanatlara ritmik, görüntüye dayanan sanatlara ise plastik sanatlar denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi plastik sanatlar arasında yer almaz?

- A) Minyatür Ustalığı
- B) Duvarcılık
- C) Heykeltçilik
- D) Sinema
- E) Marangozluk

2. **Divan-ı Lügati't-Türk hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Türkçenin ilk sözlüğü ve dilbilgisi kitabıdır. Devrinin Türk dünyasını gösteren bir harita da esere eklenmiştir.
- B) 7500 Türkçe kelimenin Arapça karşılığı verilmiştir.
- C) Türkçe ve Arapçanın at başı gitti söylenmiş ve Arapça olarak yazılmıştır.
- D) Yazar Türkçe kelimelerin karşılıklarını göstermiş ve bunu halk dilinden derlediği örneklerle açıklamıştır.
- E) Türk boyları ve coğrafyası ile Türklerin örf ve gelenekleri üzerine önemli bilgiler vardır.

3. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde diğerlerinden farklı türde bir uyak kullanılmıştır?**

- A) Senden aldım bu feryadı
Bu imiş dünyanın tadı
- B) İnsan bir deryadır ilimle mahir
İlimsiz insanın şöhreti zahir
- C) Can bedenden ayrılacak
Tütmez baca yanmaz ocak
- D) Topraktandır cümle beden
Nefsini öldür ölmeden
- E) Baharda çağlayan bulanık sular
Durmadan kendini taşlara çalar

4. Her nereye gitsem, yolum dumandır
Bizi böyle kılan, ahd-ü amandır
Zincir boynum sıktı hayli zamandır
Açılın kapılar Şah'a gidelim.

Verilen dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
- B) Redif kullanılmıştır.
- C) Bir koşmanın ilk dörtlüğüdür.
- D) Zengin uyak kullanılmıştır.
- E) Düz uyak şeklinde kafiyelenmiştir.

5. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde açık istiare örneği vardır?**

- A) Ve ipek bir haliya benzeyen toprak
Bu cehennem, bu cennet bizim
- B) Ve dörtnala, dümdüz bir mavilikte
Kar yağıyor üstümüze, inceden
- C) Nereden çıktı bu cenaze? Ölen kim?
Bu kaçınıcı bahçe gördüm tarumar
- D) Yüce dağlar birbirine göz eder,
Rüzgâr ile mektuplaşır, naz eder
- E) Deli eder insanı bu dünya
Bu gece, bu yıldızlar, bu koku

6. Yalnız yaşamanın bir tek amacı vardır sanıyorum; o da daha başıboş, daha rahat yaşamak. Fakat her zaman, buna hangi yoldan varacağımızı pek bilmiyoruz. Çok kez insan dünya işlerini bıraktığını sanır; oysaki bu işlerin yolunu değiştirmekten başka bir şey yapmamıştır. Bir aileyi yönetmek bir devleti yönetmekten hiç de kolay değildir. Ruh nerde bunalırsa bunalsın, hep aynı ruhtur; ev işlerinin az önemli olmaları, daha az yorucu olmalarını gerektirmez. Bundan başka, saraydan ve pazardan el çekmekle hayatımızın baş kaygılarından kurtulmuş olmuyoruz.

Yukarıda verilen parça aşağıdaki yazı türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

- A) Eleştiri
- B) Biyografi
- C) Deneme
- D) Fıkra
- E) Makale.

7. Batı göğünde, günün ufka veda edişi turuncu ve kıpkızıl çizgiler çekmişti. Onların üstünde Bodrum Kalesi kapkara bir siluet keskinliğinde yükseliyordu. Şiddetli bir içgüdüyle avludan dışarıya fırladım. Aceleyle bir dükkâna koştum, bir büyük su kovasıyla bir kuyu ipi aldım. Avluya seğirttim. Kuyudan kova kova su çektim. Kovalar dolusu suları cömert cömert kayrak taşlarına savurdum. Denizden doldurdum savurdum, kuyudan doldurdum savurdum.

Yukarıda verilen parça aşağıdaki yazı türlerinin hangisinden alınmıştır?

- A) Fıkra
- B) Biyografi
- C) Otobiyografi
- D) Deneme
- E) Anı

8. Türklerin yapısını ve İslami değerlerini kaynaştırarak ortaya koyar. Türk boylarının kendi arasında mücadele etmesi ana konusunu teşkil eder. İslamiyet öncesi etkilerin de yer aldığı eser Türk edebiyatında destandan halk hikâyesine geçişin örneği olarak gösterilir. Destansı bir anlatımın kullanıldığı eser nazım-nesir iç içe olarak yazılmıştır. Ayrıca eserin 13. destanını da içeren üçüncü nüsha Türkistan'da bulunmuştur.

Yukarıda hakkında bilgi verilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Divan-ı Lügati't-Türk
- B) Kitab-ı Dede Korkut
- C) Divan-ı Hikmet
- D) Divan-ı Hikmet
- E) Atabetü'l Hakayık

9. İslamiyet öncesi Türk edebiyatında nazım türü daha çok gelişmiştir. Ozanlar kopuz eşliğinde şiir söylerler. Bu şiirlere koşuk(I) denir. Koşuklar daha çok sığır(II) adı verilen av törenlerinde, sonrasında şölen(III) adı verilen ziyafet törenlerinde söylenirdi. Ozanlar, yas töreni olarak bilinen yuğ(IV) törenlerinde sav(V) denilen ve ölümlerin ardından söylenen şiirler de söylerlerdi.

Yukarıdaki parçada verilen numaralanmış sözcüklerin hangisi yanlış bilgi ile kullanılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) VI. E) V.

10. **Orhun Kitabeleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Yabancı etkilerden uzak sade bir Türkçe ile yazılmışlardır.
- B) Kitabelerde Göktürk alfabesi kullanılmıştır.
- C) Türk kültürü ve toplumsal yapısı hakkında bilgiler içerir.
- D) Kitabeler Tonyukuk tarafından yazılmış ve 735 yılında dikilmişlerdir.
- E) Siyasetname ve hitabet türünün örnekleridir.

11. **Güzel şeyler düşünelim diye Yemyeşil oluvermiş ağaçlar**

Bu dizelerde görülen söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tecahülü arif
- B) Hüsnî talil
- C) Teşbihi belîğ
- D) İstifham
- E) Mecazi mürsel

12. İslami Dönem'in bilinen ilk eseridir. Yusuf Has Hacip tarafından 1069-1070 yıllarında yazılmış, Karahanlı Hükümdarı Tabgaç Buğra Karahan'a sunulmuştur. Hakaniye (Doğu) Türkçesiyle yazılmıştır. Dili sadedir. Türkçe olmayan sözcük sayısı azdır. Türkçenin bilinen ilk sözlüğüdür. 1072-1074 yılları arasında Kaşkarlı Mahmut tarafından yazılmış ve Bağdat'ta Abbasi Halifesine sunulmuştur. XII. yüzyılda Edip Ahmet tarafından yazılıp bir Türk beyine sunulmuştur, öğretici nitelikte bir eserdir. Dini, ahlaki öğütler verir. Tamamı aruz ölçüsüyle ve Doğu (Hakaniye) Türkçesiyle yazılmıştır. 12. yüzyılda Türk tasavvufunun kurucularından Hoca Ahmet Yesevi'nin "Hikmet" adını verdiği tasavvuf şiirlerinden oluşur. Hikmetler, ilahilere de kaynaklık eden, ilk Türkçe tasavvuf şiirleridir. 12'li hece kalıbıyla yazılmışlardır. İlahi aşkı ve tasavvufun diğer bazı temalarını işleyen canlı ve didaktik bir üslupla yazılmış şiirlerdir. Kitap, tasavvufun olduğu kadar 12. yüzyıl Türkçesinin de temel eserlerindedir.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilemez?

- A) Kutadgu Bilig
- B) Divan-ı Lügati't-Türk
- C) Atabetü'l Hakayık
- D) Muhakemetü'l-Lügatayn
- E) Divan-ı Hikmet